

HERACLITUS met de hem eigen scherpste van de πολυμαθία getuigde:

„Veelweterij leert niet verstand te hebben; want dan zou ze het Hesiodus geleerd hebben en Pythagoras, en wederom Xenophanes en Hecataeus.” ¹⁵⁴⁾

En toch hem, dien de philologie meer is dan dat, die tracht in te dringen in den geest der oudheid, om te bewonderen de gaven van verstand en hart, die God in Zijne genade nog liet, maar ook om te zien, hoe de natuurlijke mensch is vrijdeld geworden in zijne overleggingen, en hoe zijn onverstandig hart is verduisterd geworden, dien is ook deze wetenschap eene gave Gods, die hij naar zijn vermogen zal gebruiken. Voor alle wetenschap is kennis der oudheid noodig. Augustinus' mystiek kan niet verstaan worden zonder Plato, en Plato niet zonder kennis van het Grieksch; wie de historie der Oeconomie goed wil beoefenen, moet bij Xenophon en Aristoteles aanvangen. En nu zwijg ik nog van astronomie, mathesis en medicijnen!

Maar de philologie is meer dan eene hulpwetenschap: ze is de wetenschap van het menschenverstand.

Wie iets daarvan inziet, M. H., die zal zijn Homerus niet voor goed ter zijde leggen, omdat hij hem niet meer noodig heeft, of zijn Sophocles wegbergen, wijl hij zoo zwaar is om te begrijpen; hij zal, zooveel hij kan, willen genieten van de schatten die Gods gunste gaf, en in dat alles Zijn grooten Naam verheerlijken. M. H.! Ik bid God, dat Hij mij geve iets er toe bij te mogen dragen, dat Gij zoo de wetenschap leert verstaan.

En Gij, M. H. studenten in de philologie! Gij draagt een eerenam, ook al wordt die eer U wellicht door menigeen niet benijd. *Beminnaars van den logos* genoemd te worden, is eene onderscheiding, die niets van haar waarde verliest, wijl bij PLATO φιλολογία niet zeer veel verschilt van het Latijnsche *loquacitas*, ¹⁵⁵⁾ of wijl niet bedoeld wordt, dat Gij *alleen* met uitsluiting van anderen den logos zoudt liefhebben. Zij het mij dan vergund, om voor mijn deel met U mede te werken, opdat in de toekomst onze naam niet slechts eervol blijve, maar ook in waarde stijge.